

ΚΟΙΝΗ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΑΝΤΙ ΤΟΥ ΑΝΑΔΑΣΜΟΥ

Δυὸ ἄρθρα τοῦ συνεργάτου μας Τάσου Πλιασίδη

(¹) ἀναδασμὸς, ἢ ἀναδιανομὴ δηλαδή τοῦ κλήρου τῶν ἀγροτικῶν νοικοκυριῶν μὲ σκοπὸ τὴν ἀντικατάσταση τῆς πολυτεμαχισμένης ἰδιοκτησίας μὲ ὅσο γίνεται λιγότερα ἀγροτεμάχια, εἶναι ἓνα πρόβλημα ποῦ ἀπασχολεῖ σήμερα ὅλες τὶς χῶρες τῆς Δ. Εὐρώπης καὶ πολλὰς τοῦ ὑπόλοιπου κόσμου.

Γενικά, ἀναγνωρίζεται ὅτι ὁ ἀναδασμὸς εἶναι ἓνα, ἔσχωριστῆς σημασίας, ἔργο ἐργαίου θελιώσεως καὶ ἡ προσπάθεια καὶ δαπάνη γιὰ τὴν πραγματοποίησή του θεωροῦνται ἐπένδυση σὲ βασικὸ ἔργο ὑποδομῆς ποῦ ἐπιδρᾷ ἀποφασιστικὰ στὴν αὔξησιν τῆς παραγωγικότητος τοῦ ἐδάφους. Γι' αὐτὸ καὶ διεθνεῖς ὀργανισμοί, ὅπως ὁ DEOS, ὁ FAO, ἡ Συνομοσπονδία ἀγροτικῆς πίστεως κ.λ.π. πραγματοποίησαν κατὰ καιροῦς συνέδρια¹ γιὰ νὰ μελετήσουν τὰ πλεονεκτήματά του καὶ τὴ συμβολὴν τοῦ στὴ μεγιστοποίηση τοῦ ἀποτελέσματος.

Στὴ χώρα μας, τὴν τελευταία κυρίως δεκαετία, Κυβερνήσεις, ὑπηρεσιακοὶ παράγοντες καὶ πολλοὶ ἐπιστήμονες, κατα-

βάλλουν ἐπίμονες προσπάθειες γιὰ νὰ πείσουν τοὺς ἀγρότες μας πὼς μὲ τὸν ἀναδασμὸ θὰ βροῦν τὴ λύση τους ὅλα τὰ προβλήματα καὶ θ' ἀλλάξει ριζικά, πρὸς τὸ καλύτερο, ἡ ζωὴ τους. Ἐμεῖς χωρὶς ν' ἀρνούμαστε τὰ θετικὰ τοῦ ἀναδασμοῦ γενικά καὶ ἀπὸ οἰκονομικῆς ἀλλὰ καὶ ἀπὸ κοινωνικῆς ἀκόμα πλευρᾶς, πιστεύουμε ὅτι ἡ ἀναδιανομὴ εἶναι γιὰ τὴ χώρα μας ἓνα ἐξαιρετικὰ λεπτὸ καὶ σύνθετο πρόβλημα ποῦ ἀπαιτεῖ ἐπίμονη καὶ προσεκτικὴ διερεύνηση.

I. Ποιὰ ἡ σημερινὴ κατάσταση

1. — Καλλιεργούμενη γῆ — Κοινωνικὴ κατανομὴ — Πολυτεμαχισμὸς.

Στὴ χώρα μας σὲ συνολικὴ ἔκτασι 130.018.000 στρέμματα, ἀπ' τὰ ὁποῖα 118.000.000 περίπου, εἶναι γῆ παραγωγικὴ, καλλιεργοῦνται μὲ ἐτήσιες καλλιέργειες καὶ μόνιμες φυτεῖες 37.081.056 στρέμματα², ὁδηλᾷ, μόλις τὸ 31,7% τοῦ παρα-

1.— Ἐτέοια συνέδρια γίνηκαν: Τὸ 1955 στὸ Μπισμπάντεν, τὸ 1957 στὴ Βιέννη, τὸ 1959 στὸ Παρίσι καὶ τελευταία τὸ 1963 στὴ Μαδρίτη.

2.— Οἱ ἐκτάσεις ποῦ καλλιεργήθηκαν τὸ 1960 ἔφτασαν τὰ 37.081.056 στρέμματα. Ἄν ὅμως σ' αὐτὲς προσθέσουμε καὶ τὰ 3.535.000 στρέμ-

γωγικού έδαφους. 'Απ' τὸ καλλιεργούμενο έδαφος, έπειδὴ ἡ χώρα μας εἶναι στὸ 75% καὶ πλέον ὀρεινὴ, πάνω ἀπὸ 16.000.000 στρέμματα (44% τῆς καλλιεργουμένης έκτασης) βρίσκονται σὲ ὀρεινὲς καὶ ἡμιορεινὲς περιοχές³.

Μὲ τὴν καλλιέργεια τῆς γεωργούμενης γῆς καὶ τὴν έκμετάλλευση τοῦ παραγωγικοῦ έδαφους γενικώτερα, ἀπασχολεῖται, ὅπως εἶναι γνωστὸ, ὁ μισὸς περίπου πληθυσμὸς τῆς χώρας μας. Εἶναι τὰ 1.048.000 ἀγροτικά μας νοικοκυριά μετὰ τὰ 2.500.000 ένεργὰ άτομα ἡλικίας 15—65 χρόνων, ποὺ διαθέτουν τὸν τεράστιο, γιὰ τὴν χώρα μας, ἀριθμὸ τῶν 1.380.000 ἀνδρικών παραγωγικῶν μονάδων ἢ 350.000.000 ἀνδρικές παραγωγικές ἡμέρες έργασίας τὸ χρόνο⁴.

Τὰ 90% περίπου, τῶν ἀγροτικῶν μας νοικοκυριῶν διαθέτουν ιδιόκτητη γῆ, ἀλ-

λὰ ὁ σχετικὰ μεγάλος ἀριθμὸς τους σὲ συνδυασμὸ μετὰ τὴ μικρὴ σχετικὰ καλλιεργούμενη έκταση περιορίζουν τὴ μέση κατὰ ἀγροτικὸ νοικοκυριὸ καλλιεργούμενη γῆ σὲ 36,5 στρέμματα⁵ καὶ τὴν κατὰ κεφαλὴ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ καλλιεργούμενη έκταση σὲ 9,6 στρέμματα.

Ἡ κοινωνικὴ κατανομὴ τῶν καλλιεργουμένων έκτάσεων δίνει τεράστια ὑπεροχὴ στὴ νόνο καὶ μικρὴ έκμετάλλευση. Δυστυχῶς, ἀν καὶ πέρασαν 4 χρόνια ἀπ' τὴν ἀπογραφὴ τοῦ 1961, ἡ έπεξεργασία τῶν στοιχείων τῆς, ἀπ' ὅτι τοῦλάχιστο εἰς εἴς ἔχουμε ὑπ' ὄψη μας, δέν ἔχει ἀκόμα ολοκληρωθῆ ἢ δέν ἔχει ἐπίσημα γνωστοποιηθῆ. Ἔτσι εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νὰ προχωρήσουμε στηριζόμενοι καὶ πάλι στὰ στοιχεία τῆς ἀπογραφῆς τοῦ 1950, ποὺ καίτοι ἐλέγχονται σὰν ὄχι ἀκριβῆ, εἶναι ἐν τούτοις τὰ μόνυ ἐπίσημα στοιχεία.

Τὰ στοιχεία αὐτὰ μᾶς δίνουν:

Ὁμάδ. μετὰ βάση τὴ συνολικὴ έκταση κάθε νοικοκυριοῦ	Σύνολο ἀριθμὸς	νοικοκυριῶν ποσοστὸ τοῖς %	Καλλιεργούμενα στρεμ. κατὰ ὁμάδα νοικοκυριῶν
0 — 9 στρεμ.	287.106	28.50	2.308.000 στρεμ.
10 — 49 »	573.198	56.92	15.627.000 »
50 — 99 »	114.327	11.36	7.967.000 »
100 — 199 »	25.912	2,57	3.659.000 »
200 — 499 »	5.361	0,54	1.685.000 »
500 — 999 »	651	0,10	608.000 »
1000 καὶ πάνω στρεμ.	382	0,10	4.201.000 »
Σύνολο		100	36.055.000 »
Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε.	1.006.937		

ματα τῆς ἀγρανάπαυσης καὶ ἀφαιρέσουμε τὶς συγκαλλιέργειες καὶ τὶς ἐπίσπορες καλλιέργειες τότε ἡ έκταση ποὺ καλλιεργήθηκε φθάνει τὰ 37.745.000 στρέμματα. Κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο ὑπολογίζοντας μετὰ βάση τὰ στοιχεία τῆς Στατιστικῆς έπετηρίδας, τὴν έκταση ποὺ καλλιεργήθηκε τὸ 1962 βρίσκουμε ὅτι ἔφτασε τὰ 38.120.000 στρέμματα.

3.— Ὑπολογίζονται σὲ 8.967.648 τὰ καλλιεργούμενα στὶς ἡμιορεινὲς καὶ σὲ 7.346.377 τὰ καλλιεργούμενα στὶς ὀρεινὲς.

Πηγές — Στατιστικὲς έπετηρίδες Ἑλλάδος 1961 — 1963.

— Κατανομὴ τῆς έκτάσεως τῆς χώρας μας κατὰ βασικὰς κατηγορίας χρήσεως.

— Γεωργικὴ στατιστικὴ τῆς Ἑλλάδος ἔτους 1961 — έκτάσεις καλλιεργειῶν καὶ ἀριθμὸς δένδρων (καὶ οἱ 3 ἐκδόσεις τῆς Ε.Σ.Υ.Ε.).

Φαίνεται κατὰ συνέπεια καθαρὰ καὶ ἀπὸ τὰ στοιχεία τῆς ἀπογραφῆς τοῦ 1950, παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι πέρασαν 14 χρόνια καὶ εἶναι φυσικὸ νὰ συντελέστηκαν με-

4.— Ἰδ. Πεπελάση: «Ἡ ἀπασχόλησις εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γεωργίαν κατὰ τὴν δεκαετίαν 1963 — 1973», Ἐκδ. Α.Υ.Ε..

5.— Ἡ μέση κατὰ ἀγροτικὸ νοικοκυριὸ ιδιοκτησία στὶς χώρες τῆς Δ. Εὐρώπης εἶναι: Μ. Βρετανία 300 στρέμμ., Γαλλία 140 στρέμμ., Γερμανία 80 στρέμμ., Ὁλλανδία 77 στρέμμ., Βέλγιο 65 στρέμμ., Ἑλλάδα 36,5 στρέμμ., Η. Π.Α. 700 στρέμμ. Χρ. Εὐελπίδη: «Ἡ σύνδεσις μας μετὰ τὴν Ε.Ο.Κ. καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Γεωργία». Εἰσήγησις τοῦ στὸ Β' Συνέδριο τῆς Ἑλληνικῆς Ἑταιρίας Οἰκονομικῶν Ἐπιστημῶν.

ταβολές⁶, ή συντριπτική ύπεροχή τής νά-
νου και μικρής έκμετάλλευσης.

Τὰ 50% τῶν ἀγροτικῶν μας νοικοκυ-
ριῶν ἀπέκτησαν κλῆρο ἢ συμπλήρωσαν
τὴν ἰδιοκτησία τους ἀπὸ τὶς ἀπαλλοτριώ-
σεις και τὶς διανομὲς ποὺ γίνηκαν γιὰ
τὴν ἀποκατάσταση τῶν ἀκτημόνων ἀγρο-
τῶν μας. Ὑπολογίζεται ὅτι ἀπὸ τὸ 1830
μέχρι σήμερα μοιράστηκαν συνολικὰ πάνω
ἀπὸ 20.000.000 στρέμ. Καλλιεργήσιμης
γῆς και πάνω ἀπὸ 10.500.000 στρέμ. βο-
σκότοποι⁷. Ἀπὸ τὰ στοιχεῖα δὲ ποὺ ἔχου-

με στὴ διάθεσή μας ὀγαίνει τὸ συμπέρα-
σμα ὅτι ὁ μέσος κλῆρος και αὐτῶν τῶν νοι-
κοκυριῶν εἶναι 35 στρέμματα⁸.

Ὁ μέσος κλῆρος τῶν 36,5 στρεμμάτων
κατὰ ἀγροτικὸ νοικοκυριὸ δὲν ἀποτελεῖται
ἀπὸ ἓνα ἐνιαῖο ἀγροτεμάχιο. Δειγματολη-
πτικὴ ἔρευνα ποὺ γίνηκε τελευταία σὲ
1428 νοικοκυριά ἀπ' ὅλα τὰ διαμερίσμα-
τα τῆς χώρας μας, μὲ μέση ἰδιοκτησία
45—60 στρέμματα, μᾶς δίνει τὴν παρα-
κάτω εἰκόνα:

Περιοχὲς	Μέσος ἀριθμ. ἀγρο- τοτεμάχ. κατὰ ἀ- γροτ. νοικοκυριό.	Μέσο μέγεθος ἀγρο- τοτεμαχ. (σὲ στρέμ.)	Μέση διασπορὰ ἀγροτοτεμαχίων (σὲ χιλιόμετρα)
Μακεδονία	7,5	6,1	2,5
Θεσσαλία	10 —	6,8	2,4
Στ. Ἑλλάδα	11 —	7,8	2,8
Πελοπόννησος	7,9	7,2	2,2
Νῆσιὰ	12,5	4,8	2,2
	9,2	6,5	2,5

Πηγή: Ὑπουργ. Γεωργίας.

Ὅπως διαπιστώνεται και ἀπὸ τὰ στοι-
χεῖα τοῦ παραπάνω πίνακα, ὁ μέσος ἀρ-
θμὸς τῶν ἀγροτοτεμαχίων ἀπὸ τὰ ὅποια
ἀποτελεῖται ὁ κλῆρος τῶν ἀγροτικῶν μας
νοικοκυριῶν εἶναι 9,2 μὲ διασπορὰ 2,5
χιλιόμετρα. Στὸ ἴδιο περίπου, συμπέρασμα
καταλήγει και ἡ ἔρευνα ποὺ ἔκανε, εἰδικὰ
γιὰ τὴν Κρήτη, πρὶν ἀπὸ ἀρκετὰ χρόνια

6.— Οἱ νάνες ἐκμεταλλεύσεις πρέπει νὰ μειώ-
θῃκαν. Οἱ μικρὲς πρέπει νὰ ἀυξήθῃκαν μεταξὺ
1952 — 1954 κυρίως ἐξ αἰτίας τῶν ἀπαλλο-
τριώσεων, ἀλλὰ μετὰ τὸ 1959 πρέπει νὰ μειώ-
θῃκαν κι' αὐτὲς ἐξ αἰτίας τῆς ἀθρόας μετα-
νάστευσης. Πρέπει δηλαδὴ νὰ ἔχουμε συγ-
κέντρωση ἰδιοκτησίας. Βλ. σχετικῶς και Ἐ.
Ζολώτα: «Νομισματικὴ ἰσορροπία και οἰκονο-
μικὴ ἀνάπτυξη».

7.— Ἡ ὅλη διαδικασία τῆς ἀπαλλοτριώσης
και διανομῆς τῶν τσιφλικιῶν και τῆς ἰδιοκτη-
σίας τοῦ κράτους διακρίνεται ἀπὸ ἀποψη χρό-
νου σὲ 3 περιόδους: Α' Περίοδος (ἀπελευθέρ-
ωση 1917) μοιράστηκαν 7.565.000 στρέμμ.
καλλιεργήσιμης ἔκτασης. Β' Περίοδος (1917
—1952) μοιράστηκαν 11.395.000 στρέμμ. καλ-
λιεργήσιμης γῆς και 7.350.000 στρέμμ. βοσκό-
τοποι και δάση. Γ' Περίοδος (1952 μέχρι σή-
μερα) κριθῆκαν ἀπαλλοτριωτέα και μοιράστη-
καν ἢ πρόκειται νὰ μοιραστοῦν 5.000.000 στρέμ-
ματα καλλιεργήσιμες ἐκτάσεις και βοσκότοποι.

τὸ ἴδρυμα Ροκφέλλερ. Πρέπει, ἔμως νὰ ση-
μειώσουμε ὅτι ἡ ἔρευνα τοῦ Ὑπουργείου
Γεωργίας περιέλαβε νοικοκυριά πεδινῶν,
κυρίως περιοχῶν, ἐνῶ ἀπὸ ὅλους ἀναγνω-
ρίζεται ὅτι ἡ καλλιεργούμενη γῆ τῶν ὀ-
ρεινῶν και ἡμιορεινῶν περιοχῶν (44% τοῦ
καλλιεργουμένου ἐδάφους) εἶναι περισ-
σότερο τεμαχισμένη. Ἐμεῖς ὑποστηρίζου-
με ὅτι ὁ μέσος ἀριθμὸς τῶν ἀγροτεμαχίων
τῶν ἀγροτικῶν μας νοικοκυριῶν γενικὰ,
εἶναι σημαντικὰ μεγαλύτερος ἀπ' αὐτὸν
ποὺ δίνει ἡ ἔρευνα τοῦ Ὑπουργ. Γεωργίας.

Τὸ συμπέρασμα ἐν πάσῃ περιπτώσει, εἶ-
ναι ὅτι ἡ ἰδιοκτησία ποὺ διαθέτουν τὰ ἀ-
γροτικά μας νοικοκυριά δὲν εἶναι μόνο μι-
κρὴ ἀλλὰ και πολυτεμαχισμένη και δια-
σπαρμένη σὲ ἀποστάσεις χιλιομέτρων, γε-
γονὸς ποὺ δημιουργεῖ πρόσθετα σοβαρὰ
προβλήματα σ' ὅλα τὰ στάδια τῆς παρα-
γωγικῆς διαδικασίας. Γιατὶ πράγματι ὁ
πολυτεμαχισμὸς αὐτὸς ἐμποδίζει τὴν ἐν-
τατικοποίηση τῆς καλλιέργειας μὲ τὴν ἐ-

8.— Ἀπὸ τὰ στοιχεῖα τῆς Β' Περιόδου ποὺ
εἶναι πλήρη βγαίνει τὸ συμπέρασμα αὐτό.

— Γιὰ τὸ 7 και 8: Στοιχεῖα Ὑπ. Γεωργίας
Δ)σις Ἐποικισμοῦ.

φαρμογή βελτιωμένων μεθόδων και τή χρησιμοποίηση των μηχανών, τήν εκτέλεση μικρών έγγειοβελτιωτικών — άρδευτικών έργων κ.λ.π. και ταυτόχρονα συντελεί στην άπώλεια γής και πολύτιμου χρόνου.

2. — Σ υ ν θ ή κ ε ς π α ρ α γ ω γ ή ς

Ο τρόπος με τον οποίον καλλιεργείται ή γή και εκμεταλλεύεται τὸ παραγωγικό μας έδαφος γενικώτερα, δέν ανταποκρίνεται στις δυνατότητες πὸν έχει ή χώρα μας (κλίμα, διαμόρφωση, γονιμότητα έδάφους, εργατικότητα λαοῦ κ.λ.π.) και σ' εκείνες πὸν μᾶς παρέχει ή έπιστήμη και ή τεχνολογική πρόοδος σήμερα.

Η αύξηση τῆς άγροτικής παραγωγῆς — με έσωστρεφή προσανατολισμό — πὸν συντελέστηκε ανάμεσα στη διετία 1951—53, πὸν ξεπέρασε τὸ προπολεμικό επίπεδο, και στη διετία 1961—62, αύξηση πὸν φτάνει τὸ 65% περίπου, οφείλεται βασικά στη διεύρυνση τῆς πατροπαράδοτης παραγωγικῆς βάσης, χωρίς νά συντελεστοῦν οὔσιώδεις διαθρωτικές μεταβολές. Η αύξηση τῆς δαμβακοκαλλιέργειας πὸν ὅλοι επικαλοῦνται και πὸν αποτελεί πράγματι σοβαρό επίτευγμα ἀπὸ πλευρᾶς διαρθρώσεως, είναι δυστυχῶς τὸ μόνο και δέν αποτελεί αποφασιστικό βῆμα στη σύνθεση τοῦ γεωργικοῦ προϊόντος. Κατά τὸ ίδιο χρονικό διάστημα ἐνῶ ή αύξηση τοῦ καλλιεργουμένου έδάφους, κυρίως χάρη στη μείωση τῆς άγρανάπαυσης, ξεπέρασε τὸ 30%, ή αύξηση τῆς παραγωγικότητας έφτασε μόλις σὸ 15%⁹.

Τὸ μεγαλύτερο ποσοστό τοῦ καλλιεργούμενου έδάφους εξακολουθεῖ νά ἀπασχολείται σέ καλλιέργειες έκτατικές: 19.940.740 στρέμματα ἤτοι τὸ 53% τοῦ καλλιεργούμενου και τὸ 71% τῶν άροτραίων καλλιεργειῶν, ποσοστά πὸν είναι ελαφρῶς ἀνώτερα τῶν προπολεμικῶν¹⁰.

Οἱ άρδευόμενες έκτάσεις φτάνουν μόλις τὸ 13,5% τῶν καλλιεργουμένων (5.055.040 στρέμματα)¹¹ ἐνῶ ἀπὸ ὅλους ἀναγνωρι-

ζεται ὅτι είναι δυνατόν νά άρδευθοῦν πύ-νω ἀπὸ 20.000.000 στρέμματα.

Ο τεχνικός έξοπλισμός, έλλιπής, περιορίζεται σχεδόν μόνο σέ μηχανήματα κατεργασίας και έδάφους. Ἀλλά και ἀπὸ αὐτὰ διαθέτουμε μόλις 0,6 ἀνά 1000 στρέμματα, ὅταν, στην Γερμανία, π.χ., ἀντιστοιχοῦν 10,4, στην Ὀλλανδία 6,4, σὸ Βέλγιο 4,8 κ.λ.π. και χρησιμοποιοῦμε 3,8 χλγρ., λιπασμάτων γενικά ἀνά στρέμμα, ὅταν σὸ Βέλγιο χρησιμοποιοῦν 34,5 χλγρ., στην Ὀλλανδία 45,5 χλγρ., στη Γερμανία 26,5 χλγρ. στη Γαλλία 10,2 χλγρ.¹² κ.λ.π.

Ο έξηλεκτρισμός τῆς υπαίθρου βρίσκεται ἀκόμα σὸ στάδιο τοῦ προγραμματισμοῦ. Μόλις τὸ 1,3% τῆς συνολικῆς δύνάμης πὸν καταναλίσκεται στη χώρα μας διατίθενται για γεωργική χρήση και μόλις τὸ 13% τῶν χωριῶν μας ήλεκτροφωτίζονται. Ἀπὸ τὰ 1.048.000 άγροτικά μας νοικοκυριά μόνο τὰ 9.131 χρησιμοποιοῦσαν τὸ 1961 ήλεκτρική ἐνέργεια.

Η πιστοδότηση τῆς παραγωγικῆς προσπάθειας γίνεται κατά τρόπο ἀντιπαραγωγικό. Καλύπτεται, γενικά, μόλις τὸ 55% τῶν καλλιεργητικῶν δαπανῶν πὸν ἀναγνωρίζονται και ἀπὸ τήν ΑΤΕ σάν ἀπόλυτα ἀπαραίτητες και είναι, σέ σταθερές δρχ. τὸ 1954, κατά τι ἀνώτερες τῆς προπολεμικῆς. Οἱ βραχυπρόθεσμες πιστώσεις ἀντιπροσωπεύουν τὸ 75% τοῦ συνόλου και οἱ τόκοι, παρὰ τή μείωσή τους εξακολουθοῦν νά είναι ὑψηλοῖ. Η ὅλη πιστωτική πολιτική ἀναπτύσσεται ἀπὸ τήν ΑΤΕ κατά τέτοιο τρόπο ὡστε νά διευκολύνεται ή διείσδυση τοῦ κεφαλαίου στην άγροτική οἰκονομία.

Η διακίνηση τῶν άγροτικῶν μας προϊόντων στην έσωτερική ἀγορά και τὸ έξωτερικό βρίσκεται σὸ χέρια τοῦ κεφαλαίου και γίνεται κατά τρόπο άνοργάνωτο και ἀντιοικονομικό με ἀποτέλεσμα νά καταληστεύονται οἱ άγρότες μας και νά μειώνεται ή ἀνταγωνιστική ικανότητα τῶν προϊόντων μας στη Διεθνή ἀγορά. Λείπει ὁ ἀπαραίτητος τεχνικός έξοπλισμός για τή διακίνηση και βιομηχανική επεξεργασία ἀλλά και αὐτός πὸν ὑπάρχει ἀνήκει σὸ Κεφάλαιο (Ἀνδρεάδης, ΦΙΕ, Καπνοβιομήχανοι—Καπνέμποροι, Φωστηρόπου-

9.— Ε. Ζολώτα: «Νομισματική Ισορροπία και Οἰκονομική Ανάπτυξη».

10.— Γεωργική Στατιστική τῆς Ἑλλάδος 1961 κλπ. Έκδοση Ε.Σ.Υ.Ε..

11.— Στοιχεῖα ΑΤΕ. — Δελτίον ΑΤΕ Μάρτιος — Ἀπρίλιος 1964.

12.— FAO STATISTICAL YEARBOOK 1961.

λος, Φραγκίστας κ.λ.π.), ενώ οι συνεταιρισμοί αποξενώνονται όλο και περισσότερο.

Στήν ίδια ανισότιμη με το κεφάλαιο θέση βρίσκονται οι αγρότες μας και όταν αγοράζουν τα μέσα καλλιέργειας (τρακτέρ κ.λ.π. μηχανήματα, λιπάσματα, φυτοφάρμακα κ.λ.π.). Τα υπερκέρδη που εξασφαλίζει το κεφάλαιο και οι ανεπίτρεπτες δασμολογικές κ.λ.π. επιβαρύνσεις έχουν σαν συνέπεια να επιβαρύνονται τα εισαγόμενα με 70—100% και πλέον της αξίας των.

Συνέπειες της παραπάνω κατάστασης είναι:

α) Να ανακοπεί ο ρυθμός αύξησης της αγροτικής μας παραγωγής που με τόσες προσπάθειες και θυσίες πέτυχαν οι αγρότες μας τα πρώτα μετά την απελευθέρωση χρόνια. Η «ανάκαμψη» που παρατηρήθηκε τα δύο τελευταία χρόνια και που τόσο διαφημίζεται, είναι δυστυχώς, έντελως συμπτωματική.

β) Να μεγαλώνει όλο και περισσότερο το απαράδεκτα ύψηλο κόστος παραγωγής και να συμπιέζεται μέχρις εξαφάνισης ή αμοιβή της εργασίας του αγρότη μας.

γ) Να χειροτερεύουν οι όροι παραγωγής σε βάρος του 85% των αγροτικών μας νοικοκυριών με τη γάνο, τη μικρή και μικρομεσαία ιδιοχτησία (0—50 στρέμματα) που έντατικοποιούν την παραγωγή και δίνουν το μεγάλο μέρος των εξαγωγίμων προϊόντων μας.

δ) Να διέρχονται μόνιμη, σχεδόν κρίση τα κύρια εξαγώγιμα προϊόντα μας (καπνός, βαμβάκι, σταφίδα, κρασί, φρούτα κ.λ.π.). Η κρίση αυτή φαίνεται παραστατικά στην αύξομείωση που παρουσιάζει η καλλιεργούμενη με βαμπάκι έκταση.

ε) Να μεγαλώνει όλο και περισσότερο το άνοιγμα ανάμεσα στο ποσοστό αύξησης της παραγωγής και αγροτικού εισοδήματος.

στ) Να εξαφανίζονται με την εκποίηση, του κλήρου τους, χιλιάδες μικρά νοικοκυριά. Να αυξάνεται ο αριθμός των άκτιμώνων και να όγκουται όλο και περισσότερο το ρεύμα της φυγής προς τα μεγάλα αστικά μας κέντρα και το έξωτερικό.

ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΤΕΤΧΟΣ: Κριτική του αναδασμού. Τα μειονεκτήματα της κοινής καλλιέργειας.

